

MARIAN TĂNASE - MARINA MILITARĂ ROMÂNĂ (1950-1990). EVOLUȚIA PUTERII NAVALE A ROMÂNIEI ÎN PERIOADA PARTICIPĂRII LA TRATATUL DE LA VARȘOVIA

Autorul lucrării de față, comandorul dr. Marian Tănase, comandant al Centrului de Scafandri din Constanța, este un cunoscut cercetător al istoriei Marinei Militare Române. Preocupările sale științifice au fost remarcate, desigur, și remarcabile deopotrivă, cu atât mai mult cu cât studiul istoriei nu a reprezentat prima lui vocație. Remarcăm la acest capitol că preocuparea sa principală este tocmai perioada pe care a ales să o studieze exhaustiv, adică cea postbelică, din perspectiva Marinei Militare a României. De-a lungul numeroaselor articole pe care le-a publicat în volumele Muzeului Național al Marinei Române el a prezentat o parte din informațiile pe care le aduce în fața cititorilor și în acest volum. Așa că din acest punct de vedere, în calitate de redactor al periodicelor muzeului, pot afirma că sunt la curent cu dedicarea pe care a demonstrat-o în ceea ce privește problematica situației navale a țării noastre după 1945.

Teza principală a lucrării, în sine concretizarea tezei de doctorat, care are ca borne temporale anii 1950 și 1990, este că s-a făcut o trecere de la o etapă preliminară, să-i zicem așa, între 1947 și 1951 de fapt, marcată de disoluția efectivă a puterii navale românești, la o nouă perioadă cu propriile-i subdiviziuni, după 1951, când României i s-a permis să-și reconstruiască marina. Și aici autorul, subliniază corect, sau mai bine zis circumscrie evoluția marinei României după 1951 contextului geostrategic al Războiului Rece. Aderarea țării la Organizația Tratatului de la Varșovia și accentuarea neînțelegerilor dintre cele două blocuri politico-militare a permis, deci, refacerea puterii navale a României, după cum subliniază autorul. Este o periodizare corectă, credem, și este bine nuanțată prin intermediul diferitelor etape, care demonstrează că și în perioada analizată, ca și în cea interbelică și de ce nu, chiar astăzi, dezvoltarea unui sector atât de tehnologizat cum este domeniul naval, depinde de factori externi poate mai mult decât de coagularea forțelor proprii.

În cadrul periodizării istoriei Marinei Militare a României, etapa aleasă de comandorul Marian Tănase

reprezintă o abordare de mult așteptată a unei perioade mai puțin aprofundate din istoria navală a țării noastre. El continuă astfel eforturile unui alt distins cercetător, tot ofițer de marină, comandorul (r) Marian Moșneagu, cu a sa *Politica navală postbelică a României (1944-1958)*.

Punctul de plecare al lucrării este, inevitabil, situația Marinei Militare a României, după 1947. El este determinat în mare măsură de efectele războiului și de evenimentele din septembrie 1944, dar și de transformările, ca să folosesc un eufemism, prin care au trecut eșaloanele superioare ale elitei marinei, corpul ofițeresc. Ca și în cazul altor arme, vârfurile au fost

înlăturate, dar au rămas totuși ofițeri care participaseră la cel de-al Doilea Conflict Mondial pentru a asigura o oareșică continuitate, așa cum observă autorul.

Lucrarea este împărțită în 21 de capitole, fapt care demonstrează încă o dată că autorul a încercat să surprindă toate caracteristicile, fiecare nuanță, ale unui segment de timp foarte complicat pentru România și desigur pentru Armata ei. Capitolele, care nu urmează neapărat firul cronologic, pot fi grupate în trei mari categorii. Primele patru detaliază trecerea de la sovietizarea marinei, de la constituirea ei pe noi baze ideologice și chiar materiale, la o oarecare independență, așa cum a fost ea realizată după anul 1968. Marina s-a înscris în demersurile de modernizare a organismului militar prin forțe proprii, pe măsură ce Bucureștiul s-a distanțat de politica Moscovei.

Urmează un calup consistent, cu principalele programe de înzestrare. Și aici autorul reliefează eforturile Marinei României de a obține dacă nu independență, deși ar putea fi o discuție, în cadrul Tratatului de la Varșovia, măcar de autonomie. Ea poate fi identificată nu numai la nivelul doctrinar, cât mai ales privind „diversificarea producției de produse speciale

care au avut și rolul de a obține mijloacele tehnice și economice pentru susținerea unui program naval care să devină treptat cât mai puțin dependent de URSS” (pag. 119).

E remarcabil că practic într-un deceniu, 1950-1960 puterea navală românească a fost readusă la nivelul anului 1944, notează autorul în concluzii și poate chiar a subestimat reușitele din acea decadă. Există tentația, cumva firească, totodată, de a supraaprecia realizările interbelice, având în vedere regimul ce avea să vină.

Este totodată evident pentru cititor de la o primă privire că este încununarea mai multor ani de trudă serioasă, că lucrare este foarte bine documentată, muncită, care aduce la lumină izvoare fundamentale pentru istoriografia navală românească și deschide direcții de cercetare interesante. Cu alte cuvinte, reușește în acele aspecte care fac o teză de istorie de succes.

Autorul a indicat că lucrarea de față reprezintă doar prima parte a concretizării proiectului doctoral. Urmează alte volume, dedicate perioadei postbelice din perspectiva istoriei Marinei Militare a României.

MUZEUL NAȚIONAL AL MARINEI ROMÂNE - ISTORIA STATULUI MAJOR AL FORȚELOR NAVALE ROMÂNE 1860-2025 — MONOGRAFIE — ED. MNMR (MUZEUL NAȚIONAL AL MARINEI ROMÂNE), 2025

Prezentată inițial pe 22 octombrie 2025, când Statul Major al Forțelor Navale (SMFN) a sărbătorit împlinirea a 165 ani de la înființarea Marinei Militare moderne a României, lucrarea de față reprezintă o istorie a acestei arme. De la acel moment prielnic, din octombrie 1860, când unificarea marinelor Țării Românești și a Moldovei într-un singur corp, Flotila Română, și până astăzi, Marina Militară s-a dovedit o armă de elită, mereu de strajă la hotarele de apă ale

României, cu sușurile și coborârșurile ei, ilustrate elocvent în monografia elaborată de specialiști ai Muzeului Național al Marinei Române.

Lucrarea a ajuns la ediția a III-ea, reunind contribuțiile mai multor generații de muzeografi, cercetători la muzeul de la malul mării, care au pornit la acest drum editorial în anul 2010. Ne facem o datorie de suflet ca atunci când SMFN împlinește un număr important de ani, să revenim pe piața

cărților de istorie militară cu o nouă iterație a volumului ajuns iată la ediția a treia. Ea aduce la zi istoria Statului Major al Marinei și fiindcă el se împletește atât de bine cu istoria marinei Române în general, cititorul va putea găsi în paginile lucrării de față, de fapt, o istorie a navigației pe aceste meleaguri.

Cu această ocazie, a împlinirii în 2025 a 65 de ani forțe navale moderne în România, am adus la zi această lucrare. Cititorul interesat de istoria marinei militare poate